

הפלגת 'לנגב'

מאת: זאב וניה הדרי, סגנו של שאול אביגור במוסד לעליה ב'

הכתבה לקוחה מהמבוא לספר "המוסד לעלייה ב' – יומן המבצעים – פריז 1947"
הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, 1991

הערות בכתב יד והדגשות: יהודה בן-צור

"לנגב"

הספינה "לנגב" (ששמה המקורי היה Merica) יצאה מנמל סט בצרפת, תחת דגל איטלקי ב־20 בינואר 1947, ועל סיפונה כ־647 נוסעים. לנוסעים היו ויזות לקובה. הוויזות לא נבדקו בידי שלטונות צרפת. המלגות היו שחר ויפת, וה"גדעוני" היה יוסף מהחי"ש.

התנאים על הספינה היו קשים. הצפיפות היתה רבה. המזון באיכות גרועה מאוד, והיה ברור שאי־אפשר יהיה להמשיך בדרך ללא מזון באיכות טובה יותר. הוחלט לעגון במסינה כדי לקנות מזון. למטרה זו נשלח ראש המלחים עם עוד שני מלחים כשבידיהם 100 דולר לקניית המזון, אך האנשים ברחו עם הכסף. למחרת שוב ירדו לחוף, אחד המלווים ואחד מאנשי הצוות. הקנייה התארכה והעגינה הממושכת של הספינה בנמל עוררה את חשדה של משטרת החוף האיטלקית שמא הספינה עוסקת בהברחה. נוסף על תנאי הצפיפות היה מצבה הפיסי של הספינה גרוע. כבר בלילה הראשון להפלגה חדרו מים לחדר המכו־נות, משאבת המים לא פעלה והיה חשש שיחדרו מים למכונות עצמן. בסופו של דבר הצליחו להוציא את המים במשאבה ידנית. לאחר קניית המזון יצאה הספינה ב־28 בינואר ממסינה לכיוון מפרץ טרנטו ומשם לכיוון יוון. הנסיעה היתה קשה בגלל תנאי מזג־האוויר וסערות שהתחוללו בים.

ב־2 בפברואר עגנה הספינה בארקדיה, משם הפליגה לכרתים ולאורך חופי צפון אפריקה ופורט סעיד. לפי חישובי מפקד הספינה, אפשר היה לנחות בחופי תל־אביב, אך הצעתו נדחתה בידי אנשי המוסד. ההוראה היתה לחכות יום בים ולעלות למחרת בערב על חוף ניצנים. למחרת שונו ההוראות והיה על הספינה להגיע אל חופי קיסריה ולנחות שם.

הבריטים ניסו לעכב את הפלגת הספינה עוד בצרפת. הם קיוו לעשות זאת על־ידי הגשת מחאה רשמית לפני שלטונות צרפת, אך ללא הועיל. הבריטים המשיכו לעקוב אחרי ההפלגה וכאשר התקרבה הספינה אל חופי קיסריה בליל ה־8 בפברואר, הגיעו אליה משחתות בריטיות. המשחתות ניגחו את הספינה משני צדדיה, ונחתים בריטים החלו עולים על סיפונה תוך־כדי שימוש בפצצות גז מדמיע, סילוני מים ואפילו בירי אקדחים. כמה מהמעפילים נפצעו. "אחרי שאניית המשחתית השנייה העלתה את אנשיה הוחלט להפסיק את הקרב כי לא רצינו בקרבנות נוספים". בליווי של שבע משחתות נגררה הספינה לחיפה. ההעברה לאניית הגירוש נעשתה תוך־כדי התנגדות פסיבית של המעפילים ובליל ה־10 בפברואר יצאה אניית הגירוש לקפריסין.

בדו"ח של יוסף ה"גדעוני" מה־20 בפברואר נאמר, כי "יש לכולנו הרגשה וביטחון שיכולנו להגיע ורק ההוראות המוטעות הן שגרמו לתפיסתנו". גם במכתב מ־10 בפברואר מארנון לשולמית וליאונרד באיטליה, אומר ארנון (יוסף ברפל מאנשי המוסד בתל־אביב): "הוכחנו לכוון את 'לנגב' לקיסריה, כי לא היתה אפשרות במצב הנוכחי בארץ להכין סירות במקום הרצוי. האנייה גולתה ממש מול החוף. ברור שלו היו סירות על הספינה והיינו חופשיים בכיוונה היו כל הסיכויים להורדה מוצלחת".